

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen		v upravnistvu prejeman:	
celo leto	K 24—	celo leto	K 22—
pol leta	12—	pol leta	11—
četrt leta	6—	četrt leta	5:50
na mesec	2—	na mesec	1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izjava vsak dan zvečer izvenredni št. 10 vinarjev.

Inserti veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserti itd. to je administrativne stvari.

Poznamo naša številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:		za Nemčijo:	
celo leto	K 25—	celo leto	K 28—
pol leta	13—	pol leta	14—
četrt leta	6:50	četrt leta	7:50
na mesec	2:30	na mesec	3:00

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znak.

Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vladno vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto	K 24—	Četrt leta	K 6—
Pol leta	12—	En mesec	2—

V upravnistvu prejeman na mesec K 1:90.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto	K 25—	Četrt leta	K 6:50
Pol leta	13—	En mesec	2:30

Za Nemčijo vse leto 28 K. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnevom, a hratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez ozira vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravnistvo „Slovenskega Naroda“.

Posredovalni uradi.

Kranjski deželni zbor je sklenil ustanoviti posredovalne urade. Namen teh posredovalnih uradov je, preprečevati civilne in kazenske prepreke med prebivalstvom potom posredovanja, saj povzročajo ti prepri dostikrat sodiščem mnogo nepotrebnega dela, strankam pa stroške, ki največkrat niso v nobenem razmerju z vrednostjo dotične stvari, za katero gre. Ker je žalostna resnica, da se ravno priprosti ljudje ne smiljeno pravdajo in tožarijo za vsako malenkost in da se ravno ljudje kmetijske in delavskega stanu med seboj časih z uprav nevedno hudobijo preganjajo, bi bili posredovalni uradi, kakršne je sklenil deželni zbor ustanoviti, lahko velike koristi, če bi bili dani pogoji za njihovo funkcioniranje.

Teh pogojev pa po naši sodbi pri nas sploh ni in tudi v sklenjenem zakonu niso dani.

Spravljalnosti ne more noben zakon diktirati, a ravno spravljalnosti ni med našim priprostim ljudstvom prav nič. Taki ljudje se uklonijo samo avtoriteti, ki ima moč, samo sodišču, ki razpolaga z orožniki in s drugimi silami, ne bodo se pa uklanjali preprostim ljudem, ki nimajo nobene moči in nobene veljave. Pokazalo se bo kmalu, da bodo ljudje smatrali posredovalne urade samo za nadlogo in šikano in da se bodo slej kakor prej zatekali k sodiščem. Saj se sodnik le težko in nekako izjemoma doseže poravnavo, kako jo naj doseže posredovalni urad, ki ne more nič odločiti, ki nima nobene avtoritete in nobene moči.

Posredovalni uradi se niso nikjer obnesli in tudi pri nas se ne bodo. To kaže tudi usoda razsodišč, ki jih je obrtni red upeljal pri zadržkih in ki nimajo prav nobenega pomena.

Pa tudi v zakonu, ki ga je sklenil deželni zbor, ni ustvarjen potreben predpogoj za dobro uspevanje posredovalnih uradov. Zaupniki ali razsodniki ali kakor se že hoče imenovati člane teh posredovalnih uradov, bodo volili občinski odbori. To se pravi: izvolila jih bo vsakokratna majoriteta in kakršna bo večina, takšni bodo tudi zaupniki. S petatoma strankarstva na čelu bodo ti zaupniki prevzeli svoje posle in čisto naravno je, da minoriteta ne bo imela do njih zaupanja, jih ne bo priznavala in se jim tudi ne bo uklonila.

To je toliko naravnost, ker bodo v občinah, koder vladajo klerikaleci, izvoljeni za zaupnike navadno inferijorni ljudje, ali pa zagrizeni strankarji. In taki ljudje niso vredni zaupanja. Je vse zastoj: Klerikalec je manjvreden človek in nima pravega čuta za pravico in poštenje. To vidimo v vsakdanjem življenju pri vsaki priliki. Ljudje, ki se priznavajo za klerikalece, žive vseskozi v mislih, da zanje ne sme veljati nobena postava, da mora biti njim vse dovoljeno. V tem jih potrjujejo nezastisljane krivice in pristranosti, s katerimi gredo gotovi politični uradniki klerikalcem na roko. Iz tega mišljenja izvira tudi psovovanje in napadanje sodnikov in sodišč. Vsak klerikalni advokat in vsaka klerikalna stranka misli, da mora vsako pravdo dobiti in da je dolžnost sodišča, obsoditi vsakega, kdor ni klerikalec, tudi če sta posta-

va in pravica na njegovi strani. A ker sodišča se sodijo po postavi in ne po pripadnosti h kaki stranki, jih hočejo klerikaleci s terorizmom, z napadi v parlamentih prisiliti, da bi se zapisali klerikalcem in postavili tudi justico v njihovo službo.

Ljudje s takimi pravnimi čuti in s takimi nazori seveda niso sposobni za dobro vodstvo posredovalnih uradov. Če gre pošten človek k sodišču, ima zavest, da gre do poštenega človeka iskat resnice in pravice. Pri klerikaleu pa mora imeti človek vedno strah, da mu bo vedoma in namenoma storil krivico in mu škodoval. Zato pa ni od posredovalnih uradov prav ničesar pričakovati.

Sebi nadpravice in nadvlado, — drugim krivice in nasilja.

Trst, 29. oktobra.

Primorski in dalmatinski Italijani so danes — v obeh pametnih ljudi — pač vse poprej, kakor trezni, s časom in razmerami računajoči politiki. Vse politično delovanje teh ljudi preveča skozi in skozi urnebesna strankarska zaslepljenost in italijansko-ultranacionalni fanatizem. Vsa njih dejanja in nehanja so — vsled smrtnega sovraštva do Slovanov — sama protislovja in nesmiselnosti, da o pravici in resnici niti ne govorimo. Kjer imajo ti s slepoto in fanatizmom nadahnjeni ljudje moč in nadvlado v rokah, tam naj kdo drugi, posebno še Slovan — kar ničesar nezahtevne prosi, kajti tu ni zanj pravice, a resnice so že davno — zakopali. »Slučajno pa, da je kje med Slovani naseljenih par italijančkov, katerim se ne posreči, da bi sedeli pri polnem koritu, ali pa, da bi se ne ugodilo vsakemu njih migljaju, o, tedaj pa vik in krik po vsem Izraelu; kar z vsemi prsti kažejo na slovenskega »barbara«, ki zatira ubogo, pohlevno in blago italijansko dušico.

Tak hrup so vzdignili Italijani te dni. V deželnem zboru dalmatinskem je stavil nek hrvaški poslanec predlog, da se odpravi tam, kjer Italijani ne predstavljajo vsaj 10 % prebivalstva — dvojezičnost in naj

bo uradni jezik edinole hrvaški. — Italijansko časopisje — posebno ono Primorja in Dalmacije — je vzdignilo vsled tega grozen krik. Cele golide jeremijad so pretočili po svojih predalih in tožeč klicali v »kulturni svet: »Glejte, tako delajo z nami Slovani! Tako se nas barbarsko zatira in se nam odrekajo vse pravice!« Gotovo je marsikdo — kateremu istinite razmere niso znane, — ko je čital ta tarnanja, pomilovalno zmajal z glavo, češ: »Ubogi dalmatinski italijanski trpiniki!«

Sedaj pa pogledjmo — ker nočemo delati nikomur krivice — v koliko so opravljene te jeremijade, te pritožbe in obtožbe Italijanov na račun hrvaških poslancev Dalmacije, a obenem »vrzimo« pogled tudi tja, kjer imajo v rokah moč Italijani in premotrimo nekoliko njih postopanje ne le nasproti neznatnim manjšinam, temveč tudi proti večini prebivalstva dežele.

Kakor znano, je v Dalmaciji le 2 % Italijanov in je edina občina — a še ta ne bo več dolgo — Zadar, v kateri za sedaj še gospodujejo in v pravem pomenu besede: razsajajo Italijani. — Drugače so pa Italijani — ali bolje italijanasi — raztreseni po vseh mestih in mestecih Dalmacije in sicer v tako majhnem številu, da niso niti najmanjšega upoštevanja vredni.

Ali vzlic neznatnemu številu (po nekaterih mestih jih je samo po par družin) so ti naseljenci in priseljenci tako predrzni, da zahtevajo vseposvodo, naj bo njim na ljubo uradni jezik tudi italijanski in italijanske naj bodo uradne tiskovine. — Tam — kakor je rečeno — kjer tvorijo vsaj 10 % prebivalstva, so jim Hrvatje tudi pripravljeni v to privoliti, nikakor pa seveda niso voljni dopustiti, — kar bi bilo tudi pretirano, — da bi v kraju, kjer sta morda naseljena dva italijanska trgovca, — ki živita nota bene od hrvaškega ljudstva — nosili e. kr. in občinski uradi dvojezične nadpise in da bi se moralo posluževati dvojezičnih tiskovin. — Za tem stremi predlog hrvaškega poslanca, ki je gotovo tudi pravilen in ne dela v nikakem pogledu krivice Italijanom.

Peščica dalmatinskih Italijanov tudi zahteva, da dežela prevzame šolo »Lego Nazionale« v Splitu, (katero pa obiskujejo skoro sami hrvaški

otroci) v svojo oskrbo. Ker se tej zahtevi Italijančkov še ni ustreglo, zopet kriče, posebno še primorski iredentistični listi: »Dalmacija je nam za eksempl, kakšni tirani so Slovani, kjer pridejo do večine!« — Res, brezvestni, brezsrčni in z železnim čelom so ti italijanski kričači! Tako v Dalmaciji. Sedaj se pa ozrimo malo na drugo stran in pogledjmo v Primorje, kjer ima italijanska manjšina še skoraj povsod premoč in gospodstvo v svojih rokah.

Po pisavi italijanskih listov glede Dalmacije bi si pač vsakdo predstavljal, da so Italijani najpravičnejši ljudje tega sveta, prave dobre dušice in jagnjeta, s katerimi mora pač vsakdo lahko izhajati, ako ni — »barbar«. — O dalmatinskih Hrvatih bo seveda po tej pisavi dobil čitatelj vtisk, da so krivičniki in tirani. — A kaj nam nasproti temu nudi resnična slika v Primorju? — Bolest in obenem srd nas navdaja, ko motrimo to sliko: peklensko to delo naših zatirateljev!

V Istri je komaj pičla tretjina Italijanov, a imajo po krivičnem prikrojenem volilnem redu v deželnih zbornicah, — kjer se odločuje usoda dežele — 26 (kajti oba socialdemokrata sta tudi prava italijanska nacionalca), a Slovani, katerih je po številu dve tretjini, le 18 zastopnikov. — Onih 26 Italijanov — s socialdemokratoma in deželnim glavarjem vred — niti ne privole, da bi zastopniki dvotretjinskega prebivalstva stajali na deželno predsedstvo (na deželnega glavarja) interpelacije v svojem maternem jeziku, niti ne, da bi bili slovenski govori sprejeti v stenografski zapisnik deželne zbornice. Par dalmatinskih italijanskih poslancev pa, ki po milosti Hrvatov zastopajo samo par tisoč italijančev, je dovoljeno v deželnih zbornicah ne le govoriti italijanski in staviti interpelacije, ki so tudi zabeležene v tem jeziku in stenografski zapisnik, temveč jim deželni glavar tudi odgovarja v italijanskem jeziku.

Brez števila je hrvaških vasi v Istri, ki so brez šol, oziroma mora iste, ki so, vzdrževati družba sv. Cirila in Metoda, ker velekulturni Italijani, ki sede v deželnem zboru in odboru, nočejo o tem nič vedeti. — Nebroj je pa tudi takih vasi, kjer usiljujejo Italijani Slovanom italijanske šole, ki otroke poitalijančujejo. »Ej, ej, krosarske in brucevske duše, česa že ne zahtevate od stare bajte. Narobe svet danes. Križevaški statuti so že ob vsod veljavni. Ko sem bil še jaz tako mlad, kakor so ti novopečeni bruci, je bilo vse drugače. Še črhni si nisem upal, samo poslušal sem modre besede starih biš. Danes pa že hočejo bruci zabave in zabavajo naj jih stare bajte. Tako ne more iti naprej.«

»Beži, eminenca Božič, tako neznošno se pa tudi še ni spremenilo. Vsaj vidiš, da bi se bruci radi kaj naučili od tebe, ukažešni so, zato jih poudi. Povej jim žalostno povest dijaškega življenja; videl boš, da se jim bo srce topilo same žalosti in da jim bodo tekale kot grah debele solze po mlačnih licih« mu oporeka Rakovec.

»Naj bo, ker ti praviš.«

»Pozor, pozor! Eminenca Božič govori!«

»Poslušajte torej možje krosarji, poslušajte me duše brucevski!«

Takrat je bilo, ko sem srečno dokončal štiri tečaje napornega vseučiliškega življenja.

Možje krosarji in vi bruci! Če se še kdo zakrohoče, naj ga blagovolj vzeji vrag in odnese na dno črne ga pekla! In ti, krosar Ovetko, izvršuj ta vragji posel.

Po štirih napornih tečajih je bilo torej, ko sam prikolovratil kot prazen potnik, oprtan s gorjajočo ro-

LISTEK.

Andreja Božiča prvi državni Izpit.

V starih dobrih časih je bilo, v onih dobrih časih, ko so gospodarili še povsod dobri odnošaji, lepe navade. Minuli so seveda že zdavnaj ti časi in dandanes veje popolnoma drug, nov duh; vse je otrovano, klanja se molohu vse, staro in mlado, med seboj tekmuje, kdo mu položi večjih, boljših darov na žrtvenik.

Ej, kako je bilo takrat v onih starih, dobrih časih vse drugačno življenje, zlasti visokošolsko življenje! Tedaj še ni splavalo na površje ono stremiljenje, ki okužuje danes dijaški svet. Danes hiti že vsak srednješolec z velikimi koraki v življenje, ne pozna drugega kot resno delo, peha se in preriva, neustrašeno stopa čez mrlice in drvi skozi vseučiliško življenje, da čim prej doseže svoj smoter in kruh, da se že skoraj reši vseučiliškega učenja. V onih starih časih je pa bilo drugače; s težavo, celo s solzami v očeh se je ločil dijak od vseučilišča in mesta. Da, pa časi se spreminjajo in mi se spreminjamo v njih. Danes vežeta dijak na vseučiliško mesto samo še vseučilišče in predavanje, takrat pa so jih prikle-

pali vseučilišče, predavanja, razvedrilo in zabava. Združevali so duce in utile in znašel se je in se se najde marsikateri zlobnež, ki se osmeli do trditve, da jim je bilo takrat duce vse, utile pa lanski sneg.

Tako se je preživela marsikatera vesela urica, pa tudi marsikatera bridka. Visokošolec je navdajala zavest, da je treba po resnem, napornem delu razvedrila; združevalo jih je veselje, jačila in v prijateljstvu jih je utrjevala žalost, rujno vince in polne čaše so vladali večeraj, danes pa je posegla vmes s kruto roko suša, neizprosna žepna mrzlica. Dobro in zlo sta se menjavala kakor vreme v aprilu, zato so se pa vrstile najraznovrstnejše spremembe, ki so pustile marsikateri blagodejni vpliv v mladih srcih.

V nemškem Gradu se je zbrala za dolgo mizo pri polnih kupcih vesela družba slovenskih visokošolcev. Marsikatera pametna beseda se je izpregovorila, še več pa veselih, pozabili pa tudi niso petja. Sedemnajst jih je bilo. Stari in mladi so se zbrali: stari, obrašeni možakarji častitljivih obrazov in s še bolj častitljivimi bradami so se pomešali z mladimi golobradci, ki so šele pred par meseci ostavili srednješolska poslopja in prišli semkaj srebat vseučiliško učenje in se naslajati nad učnimi predavanji. Zbrali so se vsi, medicinci, modroslovci, pravniki in tehniki; na-

zunaj ni bilo razlike med njimi, družila jih je dijaška vez, prijateljstvo jih je združevalo. Tudi prvobornitelti niso izostali, prišli so pravnik Božič, medicince Kveder in tehnik Rakovec. Stari možakarji so bili ti trije in vsak izmed njih je bil lahko ponosen na lepo število tečajev, ki jih je preživel srečno v vseučiliškem mestu. Kveder je študiral šele osemnajst tečajev, Božič samo šestnajst in Rakovec bore štirinajst. Da so bili ti trije najučenejši v celi družbi, je kakor pribito, ker drugi so glede števil tečajev pri tej častitljivosti kar obledeli na svoji slavi. Učeni so bili, kako pa tudi ne, vsaj so se učili temeljito svojih strok, izkušeni so bili tudi in zato so imeli tudi najvplivnejšo besedo pri svojih mlajših tovariših. Njih beseda je veljala več, kakor pa vsi avstrijski zakoniki in postave.

Nad vsemi pa je kraljeval Andrej Božič.

Kadar je kdo rabil dobrega nasveta, kako priti do denarcev, je moral vprašati le Božiča in čez dobro uro so že žvenketali srebrnjaki v žepu. Suša je izginila iz žepa, v tistem trenutku pa se je že oglasila nova suša, neznošna žeja. Treba je bilo tudi to prepoznati; zalivati, namakati je bilo treba, da se ni razsušilo grlo kakor sod, ki leži na solcu.

Lepe navade so vpeljali visokošolci v svoje družbe, prikradle so se pa med nje tudi razvade. Vsek večer

se je obsodilo koga na smrt, in ietele so na njega pušice in strele, ostre in pikre, dokler niso izstreljali vseh. Vsek večer si je zbrala družba novo žrtev za tarčo svojih dobrih in slabih dovtipov. Dobri dovtipi pa se ne stresajo kakor orehi iz pehara in tu di pri naši družbi se je odigral ta pojav in tako se je zgodilo tudi v onih dobrih časih, da je pošla zaloga šal. Zabave je pa vendarle želel še vsak. Za resne razprave se ni zmenil oni večer nihče. Kako tudi! Cel dan so si belili glave z učnimi razpravami, ubijali v glave zveržene paragrafe in zvečer naj bi premlevali to. To nikakor ne gre, ker drugače se lahko pripeti nesreča, in kdo se lahko zno-ri radi prenapornega dela ali pa si nakoplje najmanj kako živčno bolezen. Kdor hoče torej dolgo živeti, naj išče in vživa zabavo.

»Veš kaj, preljudja moja stara hiša Božič, nič kaj veselo ni. Te bruce bo še treba opiliti. Ti nam povej kakšno, več kako prav resno« se obrne nakrat do Božiča Kveder, ker je za trenutek nastala tišina v sobani.

»Res, res, eminenca Božič naj nam pove kaj, kako prav tragično povest« pritrjuje vse zbor.

Radi so poslušali Božiča; znan je bil kot dovtipnež, samo to slabo razvado je imel, da se ni oglašal prepogosto in da je zasakal vso stvar tako, da je bil navadno učinek njegovih storij ravno nasproten, kakor pa se je splošno pričakovalo.

jo in posirovijo, mesto, da bi jih civilizirale.

Ista pesem, kakor v Istri in še slabša, je v Trstu. Slovanskih glasov je bilo ob času deželnozbornskih volitev dobra tretjina. Deželni zbor ima tudi 12 slovenskih poslancev, na katerih želje se italijanska velekulturna večina nikdar ne ozira. Preko upravičenih slovenskih predlogov gredo vsikdar italijanski šovinisti na dnevni red. — In slovenska šola v Trstu, za katero se bore tržaški Slovenci že 26 let! o tej italijanski velekulturni gospodi absolutno nič ne slišati, ako tudi v isti sapi kriči o krivici Hrvatov v Dalmaciji. — Ako tudi je z živimi številkami navedenih na tisoče slovenskih za šolo godnih otrok, ali toli pravični Italijani pravijo prej ko slej, da tržaški Slovenci nimajo pravice do slovenske šole. — Ali ne le to, magistratna gospoda niti ne dovoli razobesiti slovenskih nadpisov nad izključno slovenske trgovine in ista gospoda principijalno ne sprejema slovenskih vlog, ako tudi je slovenski jezik deželni jezik. Da, celo tedaj, ko ubogi okoličanski oratar ali tržaški slovobitnik plačuje davke nikdar sitemu magistratu in ko se naš mladenič javi z vojaško knjižico, mu pretiže s policijo in zaporom, ako se predrzne govoriti slovensko. — Poleg zatiranja od strani mogočnega in velekulturne gospode prihajajo pa še italijanski listi ter dan na dan hujkajo svojo podivjano drhal proti mirnemu slovenskemu ljudstvu. Tako, kakor v Trstu je deloma v Gorici in vseh mestih Primorja, kjer imajo »velepravični in velekulturni« Italijani moč v svojih rokah.

Nepobitni dokazi so to, katerih resničnosti ne more zanikati nikdo! Tako pašuje italijanska manjšina Primorja nad slovensko večino! In ti zaslepljeni politiki, ti fanatiki in njih »slavni« časopisje si upajo sedaj še dan na dan napadati dalmatinske hrvaške poslance, da so krivični in nasilni nasproti dalmatinskemu Italijanom, katerih takorekoč v primeri s prebivalstvom v Dalmaciji sploh nič ni, a katerim, tam kjer so, vendar le hočejo dati — odnosno so že dali vse pravice! — Ti kričarji igrajo sedaj ravno tako vlogo, kakor eni tat, ki je kričal na vse grlo na ulici: »Primate ga!« — »Velekulturna« gospoda zahteva seveda zase vse pravice, celo tam, kjer jim te glede na njih brezpomembno število ne pritečejo in kjer Italijanov sploh — ni. A Slovonom, ako so tudi ti v večini ali vsaj v znatni manjšini, tem — ničesar!

No, počasi sicer, ali bliža se vendar le čas, ko bo slovenska večina tudi v Primorju obračunala z zaslepljenimi italijanskimi fanatikami. — Čas slovenskega hlapčevanja se bliža vedno bolj in bolj svojemu koncu, a istotako se bliža svojem koncu krivično in nasilno italijansko nadvladje nad slovensko večino v Primorju. — Ako bo med Slovani vladala medsebojna ljubezen, skupnost stvari, trezen in premissljen razum, ni več daleč čas, ko bodo odnehale verige, v katere nas stiskajo zaslepljeni in nekulturni italijanski mogočniki!

Cvetoči klerikalizem in njegova vera.

(Dopis z dežele.)

Kako podli in inpertinentni so naduti klerikaleci, je splošno znana stvar. Najbolj se to razodeva v naši ožji domovini in zlasti na božji poti

nega ostrejša, do hiše mojega očeta. Dober človek vam je bil, možje krokarji, moj oče, sladak ko med, pa tudi trd ko dren, prava gorenska grča, vam pravim, možje krokarji. Skoda! Ne živi več, črvi so ga že razjedli. Želim mu pa: Večna luč naj mu sveti, v miru naj počiva in blag bodi njegov spomin!

»Blag mu bodi spomin« zarenče nizki glasovi, pri tem pa se namakajo suhi jeziki z rezno kapljico.

»Domov sem se priklatil kot kralj capinov, možje krokarji, kralj capinov, vam pravim, najlepši med njimi in najbogatejši. Strgani čevlji, razcapane hlače, zamazan suknjič, črna srajca, obledela ovratnica in poteptan klobuk, kaj hočete več. Potem pa sedem božjih v žepu! Še nekaj! S seboj sem imel tudi prvo spričevalo o izpitu, dovršenem z najslabnejšim uspehom v krokarjski državi. Vsaj jih poznate ta spričevala, možje krokarji? Lepa je bila diploma, vam pravim, lepša kot doktorska.

Domov sem priromal prašen in zmručen, žalosten v dno svoje duše in skesan bolj ko svetopisemski zgubljeni sin, gotovo pa z boljšimi nameni kot ta. Pa me je zagledal oče izpred hleva, gnojnico je vravnal, možje krokarji, in ko sem prišel do njega, mi je dejal:

Bog te sprejmi pod domačo streho, Drejče. Pa te dolgo ni bilo in slabo barvo imaš. Medel si in bled. Gotovo si se učili veliko.

na Brezjah. Tu sem prihajajo iz raznih krajev fanatizirane mase, domačini in tuje, večinoma revni pa časih tudi premožni verniki. Ko bi šli na razvedrilo, da si razširijo obzorje, bi že človek nič ne rekel. A temu ni tako. Zavednemu in rodoljubnemu človeku se morajo le podjarmljene ovčice v srce smiliti, ko tavajo ter iščejo Marijo in boga ob potih in grmovjih, nevedoč, da je v vesoljstvu. Bilo je neko zadnjih nedelj. Tam pri znamenju je mnogoštevilna množica iz najnižjih slojev s cerkvenimi znaki, klečala v travi, mokri jutranje rose. Slišal se je silen vrišč raznovrstnih zvokov. Eni so molili, drugi prepevali v raznih gručah in vsak po svoje, kakor da bi bili izgubili zadnje sledove pameti. Kaj pa je vendar bilo? Odpravljali so se k nadaljevanju svoje božje poti. Ta prizor je spominjal človeka na poslovljenje križarskih vojn, ko so šle na boj proti polumecem. — Nekoliko pred deseto uro prikoralo je mnogobrojno taborjenje iz raznih krajev, mimo cerkvenih vrat na samostansko dvorišče, kjer so imeli društveno zborovanje za časa cele službe božje; le trije so stopili v cerkev za par trenutkov in zopet odšli ter zapalili svaščice. Društveni govor je imel organiziran katoliški duhovnik. K temu je pripomnil, da brezdvombno izmed došlih »Čukov« ni bil nikdo pri jutranji maši, a tudi ne pri deseti maši, in to na božji poti. Ali je to katoliško? Kaj bi bilo, ako bi na tak način napravili izlet »Sokolci« ter bi za cerkvenim obzidjem, za časa cerkvenega opravila, imeli zborovanje? Ali bi ne bila to očitna demonstracija proti cerkvi in kršenje cerkvenih obredov? Staviti se sme glavo na knof, da bi se to smatralo kot hudodelstvo motenja vere in da bi cerkvena oblast nemudoma napravila ovadbo ter zahtevala, naj se kolovaldo - govornika takoj aretirajo! Toda kaj se hoče pri nas —, ko na katoliški podlagi nobena zloraba, nobena tudi največji lumparija ni predebe la. Hinajski in lažnjivi jezik ni vera, marveč vera je dostojno in pošteno življenje. Naši novodobni katoličani, vulgo klerikaleci se po njih dejanjih in nehanjih delijo v dva razreda, eni so hinavci, drugi nevedneži; prvi so vsi tisti, kateri z vsiljevanjem vere dobro živijo, in drugi, ki vsled svoje neskončne nevednosti vse verujejo kar se jim natveže. In tega mračnjstva še ne bo konec. Napredni nazori ne bodo klerikalizma vničili, temveč, klerikalizem se bo ubil sam. Obsodbe in pomilovanja vredno je, kar se danj časa vedno dogaja, da lazijo pod krila te stranke ter hodijo v cerkev uradniki in druge osebe, ki so bili slušatelji vseučilišč. Le škoda za klopi, ki so jih ondi obrabili! In zakaj vse to, kar se nekaj ni dogajalo? Morda iz prepričanja? Ne! Vse iz kristolovstva, da se prej ko prej s pomočjo duhovništva povzpne na višji klin. V varstvo te stranke sili tudi že militarizem, ter na ta način združuje razne faktorje v celotno enoto. Kam se tedaj tira?

Skoraj neverjetno toda resnično je, da je svoj čas k. r. orožniški častnik svoje podložnike izpraševal o sedetih božjih zapovedih. Komentara ni potreba. Praktična izkušnja dokazuje, da vladanje na klerikalni podlagi ni trpežno in da vlade te vrste edino provzročajo in izredijo revolucionarje in anarhiste.

„Slovenski Narod“ izhaja dnevno dvakrat.

Veliko, veliko, oče! mi odvrnem skesano, vsaj veste, da se mora človek vedno učiti in nikoli se ne nauči dovolj v življenju. Kako pa z vami, oče? Zdravi ste, kakor vidim, čvrsti tudi, še trdnjeji kot zadnji pot. Kako pa domači kaj? So li vsi zdravi? In živina, pa polje? Slišal sem, da se obeta letos tudi na Gorenjskem dobra letina.

Bo že, bo že, Drejče, da bi le bilo zmiraj tako, pa bi šlo, meni oče, skoraj na to pa pripomni: Zdaj boš ti lahko poprijel za kako delo; veš, delavec mi manjka, star sem pa že tudi in sam ne zmornem vsega, vsaj vem, da te veseli naše delo.

I, kaj bi me ne, oče! Vsaj drugega tako ne vem početi tukaj. Malo spremembe pa tudi ne škodi.

Prav imaš, Drejče, boš videl, kako hitro dobiš drugo barvo, kar čez noč zgine ta mestna blelost. Učiti si se pa moral vendar precej. Ves vpal si. Ej, da, skoraj bi bil pozabil. Zdaj si imel menda skušnjo? Pa si jo napravil? Mar ne?

Tistikrat pa sta spreletala mojo dušo strah in groza, na njo se je vsedel črni gavran. Zemlja je zaplesala pod menoj, med nebom in pekлом sem visel in stennilo se mi je pred očmi. Duša moja je vstopala kakor breza na polju. Oče, oče, tvoj Drejče še nima izpita v žepu, tvoj ponos in tvoja dika se je spridila; če zveš to, žalostna bo tvoja duša do groba. Ne, ne, te žalosti ti ne nakopljem, pustim ti veselje in dopadajeja

Dnevne vesti.

+ Deželna banka. V zadnji seji dež. zbora je bil izvoljen direktorij bodoče deželne banke. Razume se ob sebi, da bo deželna banka zavod, ki so ga klerikaleci ustanovili za klerikalece. Dali so pač v direktoriju in v nadzorstvu tudi naprednjakom malo zastopstvo, a še tega ne radi in samo ker so bili v to primorani. Napredni zastopniki v bodoči deželni banki bodo imeli samo dolžnost kontrole, sicer pa se smatrajo deželno banko za klerikalno podjetje in za klerikalno strankarsko napravo.

+ Slovenska žena. Narodno-radikalni abiturienti in abiturientke so imeli letos v Trstu zborovanje, na katerem so reševali različne probleme našega časa. Neka gospd. Rusova, ki je letos dovršila učiteljico, se je čutila poklicano razpravljati o ženskem problemu in »Učiteljski Tovariš« je to modrovanje priobčil v svojem podlistku. Razume se ob sebi, da nas samo veseli, če se mladina zanimala za javne zadeve. Ali čudno je to, da ta narodnoradikalna mladina ne zna drugega nič, kakor zabavljati in razdirati vse, kar so drugi s težavo in z žrtvami ustvarili. Omenjena gđ. Rusova se je na tak način lotila »Splošnega slovenskega ženskega društva«. Dekle, ki je pred nekaj tedni še drsalo po šolskih klopih, je seveda poklicano izrekat take uničevalne sodbe, zlasti ko se mu niti ne sanja, kako težko je bilo tako društvo poklicati v življenje in koliko težav je, da se vzdržuje in se mu zagotavlja lepo procvitanje. Žensko društvo izpolnjuje v svojem krogu vse svoje dolžnosti kar najbolje. Če pa mislijo te ali one gospodične, da bi bilo treba drugače delati, jim nihče ne brani, da si ustanove svoje društvo in da poskusijo in pokažejo, kaj premorejo in kaj znajo. Navadno je pa tako, da to, kar spada v narodno radikalni tabor, le zabavlja in razdira, ne stori pa ničesar.

+ Najnovejši kranjski deželni minister. Zdravnik dr. Zajec je dosegel cilj svojega življenja. Postal je deželni odbornik namesto prof. Jarca. A dosegel je to mesto šele po ljutem boju, ki je nastal v lastni stranki. Po pravici bi bil moral nadučitelj Ravnikar postati dež. odbornik. Ravnikar se je tudi odločno potegoval za to mesto, a odrinil ga je dr. Susteršič. S kruto roko ga je pahnul na stran. Ravnikar je zahteval mesto dež. odbornika, češ, da mu gre, ker je bil že sedaj namestnik dež. odbornika in sicer dober namestnik in skliceval se je dalje na to, da je treba dež. odbornika, ki bo sposoben za vodstvo šolskega referata. Dostoj ga je oskrboval prof. Jarec in važnost šolstva zahteva, da prevzame ta referat zopet pedagog. Nasproti temu pa je dr. Susteršič poudarjal, da dež. odbornik, ki bo naslednik prof. Jarca, ne bo imel samo šolskega referata, nego tudi zdravstveni referat. In dalje je zastopal mnenje, da je dr. Zajec kakor ustvarjen za naslednika prof. Jarca, ker bo kot odlični zdravnik gotovo dobro opravljal zdravstveni referat, pa tudi šolski referat bo lahko uspešno oskrboval, ker je tudi pedagogično jako izvežban, saj je kot gimnazijalec več let z dobrimi rezultati instruiral. Naravno je, da je dr. Susteršič klerikalne poslance temeljito prepričal, da je dr. Zajec najboljši kandidat za mesto dež. odbornika in je z njim tudi zmagal. Nadučitelj Ravnikar je bil neusmiljeno potisnjen na stran.

nad tvojim sinom. Nekdo pa je šepešal: Povej, povej! Tedaj sta pričela ljuti boj bojevati v moji prestrašeni duši dva velika, mogočna junaka. Bila sta bitko, kratko, pa kruto in pod udarci, težkimi udarci je trpela moja duša. Tekla je kri obema bojevnikom, črna, kadeča se kri in namakala je mojo dušo, prepajala jo je, da je postala črna do zadnjega kotička, omadeževale sta mi dušo in teh madežev nisem izpral do danes. Dokončala sta boj zli in dobri duh, na pozorišču je stopal zmagovalno demon. Štansko so prežale njegove oči, ko se je oziral na mene, pri tem se je krohotal, rogal.

Božičev Drejče se je takrat vzdramil, iz svojega žepa pri suknjiču je izvelkel pergamentno krokarjsko diplomu z bulo vred, jo razvil in bolj potihoma, žalostno dejal svoje mu očetu:

To spričevalo sem dobil, grozno sem se moral puliti in truditi za njega.

Pa Božičev Drejče ni lagal takrat, možje krokarji, najčistejšo, najsvetlejšo resnico je govoril, ker se je res boril za žive in mrtve, da je dosegel tako izbornu diplomu.

Suho je grlo, možje krokarji, in dobra kapljica, na zdravje domovine požirek!

»Živio domovina!« in zvrnjeni so kozarci. Andrej Božič se oddahne in nadaljuje:

»Božičev oče so gledali spoštljivo pergament, velike blesteče črke,

+ Klerikaleci in Slovškarji.

Klerikaleci se nobene reči bolj ne boje, kakor zboljšanja učiteljskih plač. Kmet v svoji prenizki izobrazbi sodi ljudi le po tem, koliko premorejo. Na njih izobrazbo ne da nič. Ker ima pri sedanjih razmerah edino duhovnik vsega v izobilju, akoravno nič ne dela, razun, kadar je treba agitirati, zato ima pri kmetu tako veljavo. Učitelj, ki ves dan dela v šoli in izven šole, pa pri kmetu nič ne velja, ker kmet ve, da učitelj s svojo plačo težko izhaja. Kakor hitro pa bi bil tudi učitelj svojemu delu in stanu primeren plačan, potem bi bil pa na kmetih poleg duhovnikov še drug gospod, tega pa prečastiti nikdar ne bodo dopustili, posebno pa še njih »gospodinj« ne. Kdor živi na kmetih, ta že ve, kaj so »gospodove gospodinj«. Pri vsaki priliki pokažejo, da več premorejo kakor učiteljeva soproga, zato pa imajo tudi pri nevednih ljudeh več veljave, kakor marsikatera poštena žena. Ako bi klerikalni poslanci hoteli zboljšati učiteljem plače — med njimi je nekaj takih, ki bi to radi storili — potem jim nastopi nasproti duhovščina. Brez prečastitih pa klerikalni poslanci nikjer ne dobe večine. Dokler so bili učitelji edini, so se že klerikaleci resno pogajali, kako bi bilo mogoče potolažiti naraščajočo nejevoljo učiteljstva, a se ne zameriti duhovščini. Ako bi bila razstla nejevolja vsega učiteljstva, bi bila utegnula vmes poseči vlada. To bi nobena vlada, če bi bila še tako klerikalna, ne mogla dolgo trpeti, da bi vse učiteljstvo z vso energijo nastopalo proti tistim, ki jim iz strankarskih namenov ne dajo, kar jim gre po vsi pravici. Iznašli so pač pravo sredstvo. Razdvojili so učiteljstvo. Dobili so se učitelji, ki so za skledo leče prodali vse ostale tovariše. Klerikaleci so volili Jakliča v deželni in državni zbor ter vpili: Vidite, mi smo drugači prijatelji vaši, kakor naprednjaki. Poslali so kasneje še Ravnikarja v deželni zbor. Imenovali so par Slovškarjev na bolj važna učiteljska mesta in razdor je bil gotov. Med vsakim stanom se najdejo »značajni« koritarji, in to se je dobilo tudi med učiteljstvom. Obljubovali so vedno. Zdaj in zdaj vam zboljšamo, samo vplivajte, da jih več pristopi k Slovškovi zvezi in da nas ostali ne bodo napadali po listih in ne bodo agitirali pri volitvah. Ko so pa Slovškarji zahtevali izboljšanje, so jih pa tolažili, da bi prav radi storili, a ne morejo, ker jih napredno učiteljstvo preveč napada. Drugič je bil zopet vzrok Gangl, ker je bil toliko »nepreviden«, da je on stavljal predlog za zboljšanje. Zgodilo se je pa še nekaj drugega, glasovala sta celo »učitelja« zoper zboljšanje učiteljskih plač. To je bilo pa tudi nekaterim Slovškarjem preveč. A dobili so se takoj zaslepljeni in zabiti Slovškarji, ki so druge pogovarjali, da Jaklič in Ravnikar nista voljena od učiteljev in morata zastopati le kmečke koristi. Gospodje, tu se pa vse neha. Prej so vpili, da so s tem, ker so dali učiteljem dva mandata, vam hoteli koristiti, a sedaj naenkrat nista več zastopnika učiteljev. Tako neumnih ljudi ni pod solncem, da bi imeli pri svoji organizaciji načelnika, ki glasuje in odloči, da se jim ne sme zvišati plače. Vedeli smo, »kake« ljudi so Slovškarji, a za tako neumne jih pa vendar nismo imeli. Krivda, da se plače ne zboljšajo, so Slovškarji. Ko bi učiteljstvo skupno in brezobzirno začelo postopati, potem bi se klerikaleci radi ali ne radi, morali vdati. Brez boja ni zmage in jo tudi pri učiteljstvu ne bo. Tova-

gledali so pečate, gledali bulo. Drejčeto ime je bilo kar tiskano. Čuden se jim je zdel samo orel, cesarski orel so mislili da je, in takrat, možje krokarji, jim je razkladal nadebudni sinko z vso svojo zgornostjo, da to ni cesarski orel, da je to le sova — krokar, znamenje učenosti. Drejče pa je vzel spričevalo v roke, ga prečital slovesno očetu. Očetu pa so prijetno zvezele na uho latinske besede in so djali: »Veš, Drejče, če prav ne vem, kako se to pravi po naše, me pa veseli vendarle, da si tako dobro napravil. Ej, kako je to lepo izdelano, kako je trden papir in pa ta rdeči vosek. Nič čuda potem, da že samo spričevalo stane toliko. Deset goldinarjev si mi pisal menda. No, zdaj pa stopiva v hišo, da ga bo pogledala še ona.«

Božičev Drejče se je pa polastila takrat veselost. Spreletavala ga je le takrat zona, kadar je zagledal režečega demona, ki se mu je smejal tako predrzno, tako nesramno v obraz.

Konec povesti pa je ta, da je dobil Božičev Drejče za svoj prvi izpit iz krokarjske države še tisto popoldne od očeta desetlet, h kateremu je dobra mati navrgla skrivaj še petak.

Možje krokarji! Žalostna je povest Božičevega Drejčeta; v dno duše mora pretrpeti vsakega, kdor je iz mesa in krvi in zato vam pravim, možje krokarji in vi brucevske duše: Idite in storite tudi vi to, z vami pa grejo junakaleci.

riši, ne iščite osebne koristi na škodo drugih, ampak nastopite skupno proti izkoriščevalcem. Občudovanja so vredni taki učitelji, ki si upajo pri sedanjih klerikalni strahovladni nastopati odkrito. Ko bi bili pa vsi edini, potem bi se pa nobenemu ne moglo nič zgoditi. Kdor še do sedaj ni sprejedel, kaj klerikaleci nameravajo, ta ni vreden, da se imenuje učitelj.

+ Slaba vest se oglašja pritožnikom pod Oswaldovo zaščito v zadevi zgradbe nekega prizidka v Idriji, pa skušajo na dolgo in široko zagovarjati svoja nizkotna početja. Ne bomo se obširneje bavili s klerikalnimi lažmi in zavijanjji, ki jih v dotičnem dopisu kar mrgoli, ker je ta slučaj v Idriji vsakomur znan in si vsak lahko ogleda klerikalno hudobnost. Vsa pošteno in pravično čuteča Idrija je edina v tem, da se posestniku Kobalu godi vnebovpijoča krivica. Ljudem, ki mislijo s svojo pametjo, ne gre namreč v glavo, da bi bila železobetonska stavba ognjenavarna kakor tudi, da bi neznaten potokček, kojega struga se ni prav nič izpremenila, vsled stavbe zadevne kleti napravljaj kakršnokoli škodo. Treba tudi pomisliti, da je potokček last c. kr. erarja, da mora tedaj provzročeno škodo poravnati erar. In glej, erar, ki je za eventualno škodo vsled preplavljenja odgovoren, ni agovarjal, pač pa dve drugi neposredni sosed. In tudi to je čudno, da deželni odbor razveljavil prvo uradno postopanje, ker ni bil navzoč izvedenec, pri drugem postopanju pa se na mnenje izvedencev ne ozira. In stvar da ni koruptna! Klerikaleci Idrije s poštenimi sredstvi ne morejo dobiti v roke. Kako prav jim tedaj pride, če morejo dobiti dva doslej napredna glasova. Saj so še vedno na svetu ljudje, ki iz sebičnih namenov prodajajo svoje prepričanje. Mi jih klerikalcem prav iz sree privoščimo, saj imajo že več takih eksperimentov v svoji sredi. Oswald pa je tudi vselej pripravljen v takih slučajih posredovati pri svojih ljubljanskih prijateljih. Tako je korupcija v najlepšem cvetu! Koliko časa pa bo to trpelo, pa je drugo vprašanje! Če si vrhovna deželna oblast na ta način uredi svoje poslovanje, nam tudi prav. Toda maščevanje pride prej ali slej. Po Idriji se širi govorica, da pri tem slučaju zasleduje Oswaldova garda še druge namene — razpust občinskega odbora. To pa se nam malo verjetno zdi, saj klerikaleci se še od poraza pri zadnjem razpustu niso oddahnili. Pa je tudi navzile neverjetnostim, ki se danes gode v deželi kranjski, ta račun brez krčmarja. Sicer se razpusta ne bojimo. Klerikaleci naj bodo pripravljeni na popoln poraz tudi po novem, od njih za S. L. S. prikreje nem volilnem redu! Naj si torej svojo slabo vest, svoje grešne duše tolažijo, kakor vedo in znajo, idrijsko prebivalstvo bo nad njimi izreklo svojo obsodbo.

+ Hrvaški klerikaleci na delu. V bakarskem okraju na Hrvaškem je bil izvoljen za poslance v sabor Erazmo Barčič, ki zastopa ta okraj za celo vrsto let v hrvaškem parlamentu. Barčič je eden najodličnejših svobodnimiselnih hrvaških politikov, ki ni nikdar prikrival svojega mišljenja. Zato ga tudi klerikaleci najbolj sovražijo. Pri pravkar končanih volitvah je izdal oklic na svoje volilce, v katerem pravi med drugim: »Nesrečna zemlja, v kateri gospodarijo duhovniki. Dokaz tega Italija, Portugalska, dokler ni bila proglašena za republiko... Zato vsi na volišče, da zmaga svobodoumna narodna hrvaška misel.« Tako se je glasil Barčičev oklic. Klerikaleci so zaradi tega oklica kar zbesneli. Jeli so kakor stekli psi napadati Barčiča, češ, da hoče na Hrvaškem povzročiti portugalske razmere in da bi ti napadi boljše držali, so si klerikaleci izmislili podlo laž, da so iste noči, ko je preje izšel dotični oklic, Barčičevi pristasi napadli ob 12. ponoči samostan na Trstacu ter ga hoteli z dinamitom razstreliti v zrak. Seveda na vsej tej vesti ni bilo niti trohice resnice, klerikaleci so si dinamitski atentat na celine izmislili — po starem svojem načelu, namen posvečuje sredstva. Tako postopajo klerikaleci pri nas na Slovenskem, tako postopajo tudi na Hrvaškem: njihovo edino orožje je laž, obrekovanje in natolcevanje.

+ V VIII. činovni razred so bili pomaknjeni profesorji Pij Baboder (romanist), Anton Gvaje (risar) in Ivan Koštial (slavist), prva na ženskem, zadnji na moškem učiteljsku v Gorici.

+ Podelitve naslova. Učitelju telovadbe na ženskem učiteljsku v Gorici, Josipu Janovskemu se je podelil naslov profesorja.

— Umrl je po dolgotrajni bolezni v starosti 61 let g. Fran Klemenec, uradnik banke »Slavije«. Pokojnik je bil navdušen pristav narodnonapredne stranke, ki je zvesto izpolnjeval vse narodne dolžnosti. Čislani rodobini naše iskreno sožalje. — Castal večer Davorinu Jenku priridi »Glasbena Matica«, kakor smo že poročali, dne 6. novembra v veliki dvorani hotela »Union« povodom 50letnice slovenske narodne

himne »Naprej«. O postanku te naše marseljeze piše mojster Davorin Jenko v 3. zvezku letošnjih »Novih akordov« tako - le: Dne 16. maja 1860. leta je zložil Davorin Jenko pesem »Naprej zastava Slave«. Davorin je pri neki priložnosti zaprosil Simona Jenka, da bi zložil pesem, katera bi bila pripravna za koračnico, da se poje pri izletu. Čez nekoliko dni je dobil Davorin od prerano umrlega Simona pesem »Naprej«. Poskušal je večkrat, da jo komponira, ali ni mogel najti melodije, katera bi odgovarjala tekstu. Ves trud je bil zastonj. Dne 16. maja popoldne gre v Baderjevo kavarno, ki je bila blizu vseučilišča. Tukaj je začel citati staro »Presse«, ki je v podlistku napadala in grdila slovenski narod načonom, kateri je bil svojstemu temu Slovenstvu vedno sovražnemu listu. Ta članek je Davorina tako razsrdil, da je vrgel ta list stran in šel iz kavarne. Na ulici začne naenkrat peti tiho v sebo: »Naprej zastava Slave!« Ustavlja se in ves začuden reče: Glej! tako dolgo sem se brezuspešno mučil, da bi dal naš t. j. pesmja, sedaj v moji razburjenosti vsled »Presse« grdnje na slovenski narod, sem nenadoma našel naprej pesmi: »Naprej zastava Slave.« Davorin gre v Prater in v gostilni »zum Hirscheu« napiše to pesem tako, kakor se je danes poje. Prvikrat se je pela v javnosti dne 22. oktobra 1860. l. na besedi »Slovenskega pevskega društva« v dvorani pri »Sperlu« na Dunaju v navzočnosti mnogostevilnega slovenskega občinstva. Njeni glasovi so elektrizirali vse navzoče občinstvo tako, da odobranja ni hotelo biti ni konca ni kraja. Takoj nato se je raznesla pesem po vsem Slovenskem, ter je malone postala narodno blago. A tudi ostali slovenski narodi so jo brzo sprejeli, in tudi med njimi se je istotako udomačila, kakor v Sloveniji. Posebno Čehi in Hrvati niso pozabili pri slavnostnih prilikah na to navduševalno himno. Pruske vojne muzike so jo pri vzhodu in izhodu iz Češke leta 1866. svirale, a ruske vojne muzike pri vzhodu v Plevno, Sofijo in Kars. Pripominjamo, da je himna »Naprej« izšla tudi v angleškem prevodu.

— Skrivnostna tajna agentura v Ljubljani. V svoji sobotni številki smo pod tem skrivnostnim naslovom priobčili notico, ki je po mestu povzročila precej senzacije. Vse vprek so nas izpraševali, kaj se pravzaprav za to notico skriva, kakšni tajni sestanki se vrše v dotičnem paviljonu in kdo so prizadeti ljudje. Mi smo se tem iztikačem tajnosti seveda prav iz srca smejali in jim z vsoto potrebno epsko obširnostjo razlagali, da se za dotično notico ne skriva nič drugega, nego po amerikanškem načinu zavita reklama za jubilejsko razstavo v Jakopičevem paviljonu. Odkrito priznavamo, da nas je sram, da moramo celo za taka kulturna podjetja, kot so Jakopičeve umetniške razstave, delati amerikanško reklamo. To kaže, da so naše razmere nezdružljive. Po eni strani kričimo: Dajte nam umetnosti, razkrijte nam jo, ker jo imamo, storite, da bo dostopna tudi najširšim slojem, kadar pa otvori Jakopič z rizikom vsega lastnega premoženja razstavo, se mu za njegovo idealno požitvalnost zahvaljujemo s tem, da jih ne posečemo in da ga raje stavljamo v nevarnost, naj ogromne stroške prireditve, ki so namenjene edinole v naš prid, nosi sam. Tako postopanje je vse graje vredno in grajati bode mo, ne neodpušljivo malomarnost brez prikrivanja vse dotlej, dokler se ne obrne na bolje. — Sedaj otvorjena jubilejska razstava, ki obsega nad 250 različni umetnin in o kateri prinesemo prihodnje dni obsežnejše poročilo, je v istini nadvse zanimiva in zasluži čim največji poset. Vstopnina je zmerana: 1 K, ob nedeljah in praznikih samo 60 v. Manjša pač ne more biti, če naj Jakopič stroškov, ki samo za to razstavo presegajo vsoto 3000 K, ne plača iz nebagatega lastnega žepa. Sicer pa je kakor je pokazal večerajšnji poset, naša sobotna reklama notica precej izdala.

— Vzorna nemščina. Te dni je hodila po različnih kancelijah stara ženska in ponujala prošnjo, ki ji jo je spisal kdo ve kateri zakoniti pisec v nemškem jeziku. Ta prošnja se glasi dobesedno: »Hohe Magistrat in Laibach. Ersuche das Hohe Magistrat um Aufnahme in die Gemeinde in Laibach und die Zuständigkeit. Ich unterfertigte Erzuhe das Hohe Magistrat dem Stad Laibach um Aufnahme der k. u. k. Gezees laut der Aufnahme als im Ferband als eine Heimise in Aufnemen Ernat zu werden. Ich bin Geboren Siska. Ich habe gedient auch Laut meis Zeinizes. Da ich aber schon in Laibach seit 52 Jahre bien als Kohin und bien Arm one Fermegen, so Ersuche das Hohe Magistrat der Statt Laibach mich um meine Bitte Zu Endsprechchen.« Čudno je, da se sploh še najdejo tako zabiti ljudje, ki v taki nemščini prošnje spisujejo, ko bi jih v slovenskem jeziku gotovo bolje in gladkeje in pametneje spisali.

»Agro - Merkuro« bi bil moral imeti v soboto svoj občni zbor, ki pa se ni vršil, ker je zadruga v konkurzu in torej sploh ne more ničesar več sklepati.

— Pogreb gospe Marije Stare je bil večeraj popoldne in se ga je udeležilo mnogoštevilno občinstvo iz najodličnejših krogov. Priredbo pogreba je oskrbel l. slovenski pogrebni zavod g. Jos. Turka in sicer jako lepo. Vsa oprava in oprema je jako elegantna in okusna, zlasti krasen je stekleni mrljski voz.

— Tiskovna pomota. V »Poslanem«, ki ga je priobčil g. Vekoslav Mrak v sobotni številki »Slov. Naroda«, se je vrnila tiskovna pomota, ki kvari smisel stavka. Namesto: ... da je tajnik nar. napredne stranke nekaj ptiček ... se ima glasi: — da je tajnik nar. napredne stranke nekaj psček. ...

— Ne kupujte tujih srečk! Kakor znano, so inozemske srečke v Avstriji prepovedane. Tudi sgečke ogrske razredne loterije so strogo prepovedane. Kljub temu so se začele v zadnjem času imenovane srečke v tostranski polovici zelo razširjati. Prebivalstvo se torej opozarja, naj ne kupuje navedenih srečk, kajti vsak dobiček zapleni avstrijska oblast, lastnika srečke pa še prav občutno zapre.

Prejeli smo sledeče pisanje: »Slavno uredništvo »Slovenskega Naroda.« Na podlagi § 19, zakona z dne 17. decembra 1862., št. 6 drž. zak. iz leta 1863., Vas prosim, da izvolite v prihodnji številki cenj. lista objaviti sledeči stvarni popravek: 1. Ni res, da me je Mazelle zastonj redil; res je le, da sem se parkrat ustavil v njegovi gostilni, vselej zahteval račun in istega tudi popolno izplačal. 2. Ni res, da sem bil sotrudnik »Belokranjca«; resnica je edino, da nisem nikdar poslal nikakega dopisa v ta list in zato nisem mogel biti sotrudnik. — Beležim z odličnim spoštovanjem dr. J. Adlešič. Ljubljana, 27. oktobra 1910.

Javno predavanje v »Narodnem domu« v Novem mestu. V torek, dne 1. novembra ob 8. zvečer predava prof. dr. Davorin Lončar iz Idrije o predmetu: »Slovenci v kulturi in politiki.« Tega zelo poučnega predavanja se naj občinstvo iz mesta in okolice mnogobrojno udeleži.

Umrla je po dolgi bolezni gospa Julija Kadunc, učiteljeva soproga v Tribučah pri Črnomlju.

Trg Mokronog brez varstva. Dne 29. t. m. zvečer so v gostilni g. Ignaca Majcena »Pri stari pošti« vrgli trškega stražnika v uniformi na ulico ter mu odvzeli sabljo in poklovalo. Stražnik je v razoroženem položaju bežal domov in tako je trg Mokronog ostal brez javne straže.

Poročilo se je v nedeljo v Dol. Logateu gosp. Adolf Hladnik, poštini uradnik z gđ. Evgenijo Pečani, učiteljico istotam. Nevosti je »Sokol« na predvečer poročnega dne priredil podoknico in je gosp. Hladnik pri tej priliki izročil »Sokolu« 30 K, za kar mu izreka odbor najtoplejšo zahvalo. Novoporočencema naše čestitke!

Samomor. V Gradu pri Radovljici se je v svoji spalnici obesil previtkar Josip Soklič. Vzrok samomora neznan.

Klerikalci in pohujšanje. Piše se nam iz Vipave: Klerikalci ne poznajo pohujšanja kadar se zgodi v njihovih krogih. Kakšen direndaj vlada med temi ljudmi, ako priredi vipavsko gasilno društvo plesno veselico, da si ljudstvo, zlasti mladina, privošči nekaj poštene zabave in razvedrila. Grozno pohujšanje je vselej pri klerikalcih! Vseh naravnih nezdod, ki se zgode so krivi liberalni pohujšljivci: točo, povodenj, peronosperio, sploh slabo letino, in morda še celo vipavsko burjo, — če slučajno prekucne v graben kakega natrkanega klerikalca, — pošilja pravni Bog za kazni, radi pohujšljivega plesa naprednjakov. Sicer se pa ne branijo tudi orli in bogomile posluževati se takih »grešnih« prireditve; zlasti oni, ki čutijo kaj cvenka v žepu; drugi, s kačo, pa plešejo za obzidjem plesišča, natihome in zastonj, na račun od liberalcev najete in plačane godbe. Da se tako skriti »parčki« zabavajo bolje, nego oni na plesišču, je gotovo, in tudi — seveda — brez bohujšanja. In ako se v Vipavi v neki hiši, kjer stanuje nek zelo visok gospod primeri takole vsako soboto in nedeljo večer, kakor tudi — le slučajno — večkrat med tednom, v poznih nočnih, oziroma, zgodnjih jutranjih urah, da se shaja ondi družba obeh spolov, zlasti zadnji čas, neka znana »trajla« iz Trsta, vse to je morda po mnenju klerikalcev najbrže kak »potreben prijateljski sestanek«. Kljub temu, da privoščimo klerikalcem iz srca take sestanke v nočnem času, postaja vendar vsa ta zadeva čedalje bolj sumljiva. Ni čuda, da so se pojavili med prostimi Vipavci pesniki ki opevajo »slavne čine« nekega gospoda, ter govori ves trg o »povstertancu«. ... Vse to je pa gotovo znano vrhovnemu klerikalnemu poveljstvu, ki se pa za to ne meni. Razni Silvestri in »Božji

Miri«, spe tudi kar naprej svoje pobožno mirno spanje, dasiravno bi bilo časih potrebno, da bi tudi ti možje odprli svoje pobožne zaspane oči in postavili svoja gluha ušesa, ter z metlo v roki pomeli smeti izpred lastnega praga in s tem preprečili tudi prav veliko klerikalnega pohujšanja.

Iz Zagorja ob Savi. — »Rdečemu Praporu.« Na notico »Kako bi liberalci honorirali svoje agitatorje« v »Rdečem Praporu« z dne 26. oktobra t. l., št. 114, odgovorjam sledečo: Ni res, da so mi pri zadnjih občinskih volitvah liberalci kot svojemu agitatorju objavili me zato podpirati, ko bom študiral, pač pa so mi objavili podporo kot revnemu, potrebnemu dijaku, ki sem jo tudi dobil od posojilnice v znesku po 170 K. Nesramna laž dopisnikova je, da »mi je gosp. Taufer celo dejal, da bi jo sam dajal po 4 K na mesec za potrebe ljubezni, če se Čobalov proces ugodno izvrši za liberalce«; res pa je, da gosp. Taufer v tem smislu z menoj nikdar ni govoril. Ni res, da so bili liberalni možjčki zadržani in niti vinarja nisem dobil iz njih, ko sem dobil primerne zneske od gg. Weinbergerja, Zimmermana, Poljška in Tauferja. Dalje ni res, da mi liberalna posojilnica ni dovolila nobene podpore, temveč je res, da mi jo je dovolila, a sem jo sam odklonil iz gotovih vzrokov. Gospod načelnik mi pa sploh ni ničesar obljuboval, ker sam kot tak niti ne more. Podla laž je, da bi mi bili liberalci svetovali, naj napravim prošnjo na občinski odbor, ampak res je, da so mi celo odsvetovali. Inicijativo za to sem dobil že pred meseci iz Idrije od človeka, ki je strasten zagovornik socialne demokracije — a ne zagorske — ter sem jo izvedel takorekoč proti volji zagorskih liberalcev. — Poštena slovenska javnost iz tega lahko spozna, da nisem dobil od občine podpore kot liberalni agitator, ampak kot reven, potreben dijak; spozna pa tudi lahko značaj zagorskega zaupnika na Dunaju, g. Peterlina, da naj drugič bolj pazi na zaupne pogovore, da mu ne bo poročal neresnice. Sploh sem razveden, ako se to ujema z akademično častjo g. Peterlina, ki poleg tega še sedaj ni odgovoril na krepke besede o svojem značaju v neki številki »Slovenskega Naroda«? — Anton Koder, stud. iur.

Glas iz Trbovelj. Kakor se sliši, se tukajšnji Nemci, oziroma nemškutarji že jako pripravljajo za bodoče občinske volitve. Imeli so baje že zborovanje v Celju pod predsedstvom znanega kranjskega renegata dr. Ambrožiča. Navzoči so bili: Tukajšnji vsemogočni rudarski ravnatelj Heinrich, inženir Krasnigg, hrastniški Nemci Leiller, Burger, Wiltshnigg in menda sevniški vsenemec Woug. Kaj so sklepali in sklenili, je seveda tajnost. A tudi obe slovenski stranki in socialni demokratje ne držijo rok v žepu in se resno pripravljajo, da odbijejo nemški naskok. Samo nujno je potreba, da te tri stranke složno postopajo in se ne dajo od Nemcev speljati na led: da ne sprejmejo v svojo listo takozvanih »tudi Slovencev« venkovskih kimovcev a la Goriup, Pleskovič in več takih. Kot slovenski kandidati naj se postavijo zanesljivi, od rudokopa in tovarn neodvisni možje. Tudi soc. demokratje naj ne postavljajo kot kandidata rudarjev, kateri so od rudarnice ali tovarn odvisni, in se enega ali drugega ravnatelja boje in vedno glasujejo, kakor jim ravnatelj ukaže. Kakor slišimo, nameravajo zadnje tri stranke proti industriji, oziroma Nemcem jako galantno postopati in jim prepuštili eno tretjino t. j. 10 mandatov. To postopanje odobravamo, a proti vsaki drugi najmanjši koncesiji nasproti Nemcem protestiramo najodločneje. Mi smatramo vso našo industrijo, gori od rudokopa in doli do Rucklovih apnenic, za kupčijska podjetja, čigar posestniki in uradniki imajo skrbeti le za materialno korist svojega podjetja, ne pa delati politiko, kakor so vsi ti možakarji od ravnatelja Heinricha doli do zadnjega steklarskega pisarja vajeni.

Sv. Bolfenk pri Središču. Tukaj je v soboto ponoči umrla g. Ana Kosi, mati nadučitelja in mladinskega pisatelja gosp. Antona Kosija v Središču.

Kravo ukradla. V noči od 23. na 24. oktobra t. l. je dninarica Marija Kolar iz St. Jurja ob južni železnici ukradla posestniku Antonu Kumeru kravo v vrednosti 280 K. Marija Kolar je dobila zaradi krave pri celškem sodišu sedem mesecev težke ječe.

Aretacija napačnega zdravnika. Vsled ukaza graškega državnega pravdnštva so aretirali v Kremnu ob Donavi nekega dr. Avgusta Jörga, ki je bil v ondodni bolnišnici nastavljen kot sekundarni zdravnik. Osumljen je goljufije. Izročili so ga okrožnemu sodišču. Aretirali so ga v njegovem stanovanju, ki se nahaja v mestni bolnišnici. Ko so orožniki stopili v sobo, ter zahtevali, naj jim Jörg sledi, je šla njegova soproga k

nočni »marici«, vzela iz nje strup ter ga užila. Z vzklikom: »Tega ne preživim!« se je onesvestila. Odpeljali so jo v bolnišnico in bo okrevala. Dr. Jörg, ki je šele par mesecev v Kremnu nastavljen, je živel v jako skromnih razmerah. Iz Graeca poročajo o tej aretaciji: Začetkom tega leta se je pojavil v graški bolnišnici nek mlad človek, ki se je izdal za zdravnika. V zdravniških krogih so kmalu spoznali, da ne more biti zdravnik, ker je bilo njegovo medicinsko znanje precej majhno. Začeli so stvar preiskovati ter dognali, da ima ponarejene dokumente. Državno pravdnštvo je meseca februarja dognalo, da se ta takozvani dr. Jörg piše Avgust Jörger in da sploh ni doktor medicine. Izdali so za njem tiralice. Če je aretirani dr. Jörg osumljenec, je pač čudno, kako je mogel dobiti navzile temu, da so ga iskali s tiralice, mestno službo.

Uspehi nakupovanja na mejah se že kažejo. Kakor znano, so letos Slovenci v Guštanju na Koroškem kupili graščino (g. Celestina), gostilno pri »Kroni« (g. notar Ploj) in Tolstovrško slatino (slov. konzorej). Ponemčenci so vsled tega dobili respect pred Slovenci, a boječi okoličani nov pogum. Posledice se že kažejo. Dočim dosedaj ni bilo mogoče zbuditi ondodne Ciril - Metodove podružnice, ker ni bilo lokala, ne oddolnih ljudi, se je sedaj podružnica krepko oživela. V nedeljo, dne 23. oktobra je imela v prostorih Tolstovrške slatine občni zbor z lepo veselico (vinska trgatve). Kljub deževju so se prostori popolnoma napolnili, saj je vabila prvič raz strehe poslopja ponosno slovenska trobojnica. Nekaj nemškutarjev in socialnih demokratov je skušalo veselico motiti, toda poslali so jih na dež, kjer so tučili nemške pesmi. Notri pa je vladalo veselje in navdušenje. Zbranim so iz srca govorili gg. dr. Müller, učitelj Peseck in neustrašeni oskrbnik Tolstovrške slatine Oset. Potem se je godilo in plesalo, zvečer pa so frčale rakete. K podružnici je takoj pristopilo 31 članov, drugi slede. — Tolsti vrh postane zbirališče vseh narodnočutečih Slovencev Spod. Koroške. Tam se ustanovi bralnica, skraj gotovo tudi ljudska knjižnica, podružnica pa bo prirejala prijateljske sestanke, predavanja in veselice. Tudi svoj pevski zbor si osnuje. Dolžnost Slovencev širom domovine pa bode, da podpirajo nove bojovnike s tem, da naročajo Tolstovrško kislavo, ki je najcenejša. Naj bi v nobeni slovenski gostilni ne manjkalo te zdravilne in okrepitvene pijače.

Poneverila denar in pomočnika. V neki pekariji v Celovcu so imeli deklo, ki je strankam raznašala pecivo. Te dni je poneverila svojemu gospodarju 40 K, ter je odrinila v daljni svet. S seboj je odpeljala tudi nekega pekoveškega pomočnika, da ji bo delal kratek čas.

Za zdravnike. Okrajno glavarstvo v Voloski razpisuje mesto zdravnika, ustanovljeno po Schmelzerju. Plača 3200 K. Prošnjo, katerim mora biti priložena izjava, da se prosilec podvrže določbam ustanovnika, je poslati imenovanemu okrajnemu glavarstvu tekom štirih tednov.

Japonska gledališka družba v Opatiji. V Opatiji so imeli večeraj izreden užitek: imeli so priliko videti japonsko gledališko družbo, ki je priredila pod vodstvom znane japonske umetnice madame Hanako posebno predstavo v Opatiji. Z Reke je vozil k predstavi poseben parnik.

K draginji mesa. Tržaški mesarji so imeli v soboto zborovanje, na katerem so prav posebno prijemali prekupovalce, zlasti Žida Sterna, od katerega je odvisen skoro ves tržaški trg. Mnogi govorniki so energično zahtevali, naj se napravi konec početju Sterna. Prekupovalca Periatl in Zarnik sta varala tržaško prebivalstvo s tem, da sta poslala v razprodajo manjvredno tukajšnje meso, ko je zmanjkalo v razprodaji argentinskega mesa. Ljudstvo se je seveda trgalo tudi za to manjvredno meso, dokler nista dva mesarja pojasnila, da se uganja s kupujočim občinstvom sleparija. Značilno za današnje razmere je gotovo dejstvo, da se je prodalo v Trstu takrat, ko je šlo mesto 150.000 prebivalcev, več mesa, kakor se ga proda danes, ko šteje 225.000 prebivalcev.

Samomerilec za italijansko žolsko družbo. Ivan Cibej, ki se je v petek ponoči ustretil pri Sv. Andreju v Trstu, je zapustil italijanski »Lega Nationale« 50 K. Cibej pač ni bil rojen Italijan.

Prva poroka v slovenskem jeziku v poreški basiliki. Pišejo nam: Te dni se je vršila v poreški evfrasijski basiliki poroka zavedne slovenske dvojice iz tamonje okolice. Ta poroka je namreč znamenita za to, ker se je v poreški basiliki takrat prvič izvršila popolnoma v slovenskem jeziku, v katerem sta tudi poročena storila zaobljubo. Narodni dvojici je poročil prečestiti kanonik Orlandini.

Nova brzojavna postaja. Pri pošttem uradu v Ivankovcih je ministretvo odredilo ustanovitev brzojavne postaje.

V Jerku so našli danes zjutraj ob Izanski cesti leta 1852. v Vrzdencu rojenega in v Horjul pristojnega delavca Gašperja Seliskarja. Kakor je dognala na lice mesta došla policijska komisija, je bil mož precej udan alkoholizmu in je kot tak zašel v cestni jarek, kjer je padel tako, da je prišel z glavo v vodo in potem vsled otrpnenja srca umrl. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Kristofu.

Nevaren tat aretiran. V noči od 27. na 28. oktobra je bilo hlapcu Iv. Glavanu iz nezaklenjene shrambe ukradene več obleke. Sumljiv tatvine je bivši hlapec Silvester Zajc, rojen 1889 v Dolu okraj Kamnik. — Ker je nekaj dni poprej ukradel nekemu koscu srebrno uro in 4 srajce, sohlapecu pa rekel, da je navedene stvari našel. Ko je policija Zajca aretirala, je našla pri njem v neki vreči skrito vso ukradeno obleko. Zajca, ki je bil že sedemkrat zaradi tatvine predkaznovan, so izročili okrajnemu sodišču.

Tatvin. V Cerkveni ulici št. 5 je bilo iz veže ukradeno Ani Tomazini črno krilo, vredno 14 K. Mizarskemu pomočniku Antonu Cilarju je na Sv. Martina cesti neznan tat ukradel večeraj zvečer s kolesa karbitno svetilko, vredno 5 K.

Delavsko gibanje. V soboto se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 40 Makedoncev in 10 Hrvatov. V Kočevje se je odpeljalo 51, v Ljubljano pa 12 Ogrrov, 32 Lahov se je povrnilo v Kormin, 33 pa v Videm. 18 Hrvatov je šlo na Reko, 9 pa v Zagreb, 27 delavcev se je odpeljalo od Grubarjevega prekopa v Čakovce, 9 pa v Ptuj. — Večeraj je šlo v Ameriko 52 Makedoncev in 18 Hrvatov, nazaj je prišlo pa 100 Hrvatov in 50 Slovencev.

Izgubljen in najdeno. Ljudmila Česnikova je izgubila zlato zapestnico. — Jernej Pečnik je izgubil verzičico. — Mestna ubožica Ivana Bončeva je našla denarnico z manjšo vsoto denarja. — Zasebnica Marija Michlerjeva je izgubila zlat prstan z dijamantom, vreden 50 K. — Učiteljica Lea Levčeva je izgubila dolgo zlato verzičico, na kateri je imela lorgnon, skupne vrednosti 100 K.

Poziv. Dotični gospod, ki je zamenjal v soboto zvečer pelerino v kavarni »Leon« se pozivlja, da jo odda pri gosp. kavarnarju, kjer dobi svojo.

Narodna obramba.

Mariborski »Straži« se meša. Za družbo sv. Cirila in Metoda ni imela »Straža« še prijazne besede, češ liberalci so naskočili in jo hočejo vdirjati v svoje namene. Sedaj se pa oglašajo zoper nasvet I. M. v »Sl. N.«, ki predlaga preosnovno družbo na širšo podlago, po kateri naj bi družba skrbela v prvi vrsti med ljudstvom za knjižnice. »Straži« ni všeč, da bi družba vzdrževala le že ustanovljene šole in ne ustanavljala novih. Na drugi strani v isti številki (124.) pa piše, da treba ljudstvu na ogroženi meji v obrambo shodov, časnikov in knjig, torej ne šol (!) Konfuznost in sama konfuznost. »Straži« v tolažbo bodi povedano, da ostane družba sv. Cirila in Metoda, kakršna je bila izza svojega početka, da bo vzdrževala ustanovljene zavode in ustanavljala nove, ako ji bodo dovolila gnotna sredstva. Nadejamo se, da bode tudi »Straža« zanaprej povabila svoje somišljenike v C. M. tabor, ker pravi, da hočejo družbo podpirati, torej po njeni sodbi še ni liberalna. In ker »Straži« ni všeč, da bi družba ne ustanavljala novih zavodov, upajmo, da njeni somišljeniki v bodoče vrlo sodelujejo za korist družbene blaginje.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. Jos. Šelovin s pripombo: »Podpisani obžalujem netaktno govorico o gđ. R. v Č. ter jo prosim odpusčenja, plačam pa zato 5 K globe.« Fr. C. v R. — Hvala.

Podarjena nagrada. Manica Komarova iz St. Vida je podarila družbi sv. Cirila in Metoda 3 K, ki jih je prejela kot nagrado za svojo pesem v spomin Karlu Kotniku v družbenem koledarju za prihodnje leto.

Društvena naznanila.

Društva slov. profesorjev v Ljubljani, goriška podružnica, ki ima 33 udov, si je izbrala na obnem zborovanju dne 30. oktobra pri »Zlatem jellenu« odbor za leto 1910/11; izvoljeni so bili gg.: za predsednika Iv. Košnik, za podpredsednika Martin Mastnak, za tajnika Ivan Koštnal, za blagajnika Fran Povšič, za odbornika dr. Ivan Merhar v Trstu, za namestnika Ludovik Vazraz. K zborovanju so prišli tudi nekateri sunanji kolegi.

Odbor vдовskega in srodniškega zaklada društva zbiravalec na

Kranjskem. Gosp. dr. Pavel Indra, okrožni zdravnik v Idriji, je daroval 10 K mesto venca na krsto svojega prijatelja, pokojnega g. dr. Julija Friedricha, zdravnika v Ljubljani.

Tamburaško-dramatično društvo »Sovi« v Postojni priredi na dan Vseh svetnikov, dne 1. novembra, ob pol 9. zvečer v dvorani »Narodnega hotela«, žaloigro »Mlinar in njegova hči«.

Akad. - tehn. društvo »Triglav« v Gradcu. Prvi redni občni zbor akad. - tehn. društva »Triglav« v Gradcu se vrši dne 5. novembra t. l. ob 8. zvečer v prostorih »zum grünen Angers«, Leonhardstrasse 3.

Slovanski Jug.

— Izid volitev v hrvatski sabor. Končni rezultat prvotnih volitev dne 28. t. m. in ožjih volitev dne 29. t. m. je ta-le: Hrvatsko-srbska koalicija si je priporila 36 mandatov, banovi pristaja 16, frankovskoklerikalna stranka 14, Starčevićeva stranka 9, Radićeva kmetska stranka 8, srbska radikalna stranka pa 1 mandat. Izvoljen je bil tudi Frano Supilo, ki ne pripada nobeni stranki. Socialisti so na vsi črti propadli. Danes se vrše še 3 ožje volitve in sicer v Virovitici med frankovcem Jemerskim in vladnim pristajcem dr. Spevcem, v Bošnjakih med vladnim kandidatom dr. Amrušem in kandidatom kmetske stranke Babogredcem ter v Karlovcih med koalicijskim kandidatom dr. Nikolićem in vladincom Sekulićem. Kakor kaže izid volitev, nima niti ena stranka v saboru večine. Mogoče je sedaj dvojje: da se ban dr. Tomašić sporazumi s hrvatsko-srbsko koalicijo ali pa da pride do zopetnega razpusta sabora in do novih volitev.

— Slušateljica prava na zagrebskem vseučilišču. Radi sporov, ki so jih imeli dijaki s svojimi profesorji na vseučilišču v Soliji, je več akademikov sklenilo oditi iz Solije ter nadaljevati svoje nauke na inozemskih vseučiliščih. Nekaj teh bolgarskih akademikov je prišlo v Zagreb, med temi tudi slušateljica prava v IV. letniku, Anjovna. Ker doslej na pravni fakulteti v Zagrebu še ni študirala nobena ženska, je akademski senat sklenil prošnjo gospe Antonove odstopiti v rešitev vladi. Vlada je sedaj to prošnjo vrnila gospodični Antonovi s pripombo, da se na pravni fakulteti ženske ne sprejemajo.

— Trgovsko-industrijska zbornica v Belgradu je bila te dni ustanovljena. Na prvi svečani seji, pri kateri je bil navzoč tudi minister trgovine, je bil izvoljen za predsednika Kosta Bizuić, za podpredsednika pa Todor Mihajlović in David Simić, za tajnika je bil izbran dr. Lončarić, kateremu se je določila začetna plača 5000 dinarjev. Trgovska zbornica je izvolila štiri odseke: administrativni, finančni, uvozni in izvozni odsek.

— Slovanske prireditve v Belgradu. Kakor smo že poročali, je Rusko-srbski klub v Belgradu sklenil tekom zimse sezone prirediti slovanske večere, na katerih se bo govorilo zgodovini, književnosti, glasi itd. posamnih slovanskih narodov. Prvi tak večer je bil včeraj in sicer ruski. Na tem večeru je predaval prof. dr. C. Marjanović »O vzajemnosti Slovanov v prošlosti in sedanjosti«. Na programu prireditve so bile razne glasbene točke in končno ples. Dne 20. novembra bo bosansko-hercegovinski večer, dne 4. decembra češki, slovenski večer pa bo najbrže 24. decembra na naš božični večer.

— Madžarski dijaki in profesorji v Soliji. Dijaki filozofske in tehnične fakultete na vseučilišču v Budimpešti nameravajo napraviti naučni izlet v Solijo. Izlet bo vodil profesor Ludwig. Akademiki bodo imeli sabo svoj pevski zbor, ki bo priredil v Soliji tudi koncert. Na tem koncertu se bo pelo tudi nekaj starobolgarskih narodnih pesmi.

— Bolgarski kmetski poslanci proti carju Ferdinandu. V soboto je bilo svečano odprto zasedanje bolgarskega parlamenta. Pri otvoritvi je imel car Ferdinand prestolni govor. Ko je car stopil v zbornico, so vstali vsi poslanci. Ko je pa car sedel na prestol in del na glavo belo generalno čepico, so se navzoči kmetski poslanci demonstrativno vsedli ter sede poslušali prestolni govor. Ta demonstracija je napravila silen vtisk na vladne kroge.

— Pregarjanje Srbov v Turčiji. Vsled energičnega protesta srbske vlade je porta, kakor se glase poslednje vesti iz Carigrada, dovolila, da morejo srbski podaniki še nadalje ostati kot učitelji na srbskih šolah v Turčiji. Srbsko poslanstvo v Carigradu je protestiralo zaradi te stvari tudi pri velikem vezirju Hakki-paši in pri ministru Rifat-paši. Ta dva turška državnik sta bila iznenadena, ko se jim so pokazali tisti člani konvencije iz srbsko-turške trgovin-

ske pogodbe, valed katerih smejo srbski podaniki svobodno vrstiti v Turčiji vsak posel. Porta je brzojavila oblastvom v Bitolju, Solunu, Skoplju, Prizrenu in Plevlju, naj ne preganjajo srbskih podanikov. To vprašanje pa še ni definitivno rešeno.

Književnost.

Jugoslovan. enciklopedija. Znanstveni odsek »Matiče Slovenske« je imel sejo dne 28. oktobra. Na dnevnem redu je bila »Jugoslovanska enciklopedija«. Presojali so se načrti, zbiranje predlogi, ki jih je izdala zagrebška akademija. Načelne pripombe k tem načrtom se pošljejo akademiji v uvaževanje. Podrobno delo, zlasti sestava abecedarjev za pododseke stroke se odkaže 4 pododsekom (odsek za jezik in književnost, odsek za zgodovino in bližnje je predmete, odsek za zemljepisje, prirodnoznanstvo in trgovino, odsek za pravne nauke in obrt). Za glavno delo, to je za spisovanje člankov samih, se javijo ozir. nasvetujejo posadini pisatelji. Za vse stroke doslej še ni pisatelj.

»Svobodna Misel« je prišla nekoliko iz redu, ker so člani konzorcija, visokošolci, ki so opravljali vse upravno in uredniško delo, letos po državnih izpitih odšli na vse strani. Cenjene naročnike prosimo torej nekoliko potrpljenja. Letos so izšle številke 1. do 4., tako, da ni treba reklamirati, kdor je prejel te. Nujno pa prosimo vse dolžnike, ki nam dolgujejo lepo svoto stotakov, naj zaostalo naročnino po 3 K pošljejo čim prej na naslov: »Svobodna Misel«, Praga, Vinohradi, Češko. Če bi ti zaostali počasnjeji vršili svojo dolžnost, bi list lahko vzdrževal posebnega upravnika ter tako redno izhajal. Ne delajte torej klerikalcem tega veselja in listu nepotrebnih težav. Vsaj je pri današnjih kranjskih razmerah in razbitosti v naprednih vrstah podoben neodvisen list naravnost kulturna potreba. Nobena struja pa, ki nima opore v najsiširih slojih, nima praktičnega pomena, a široke sloje na Slovenskem moremo pripravljati za kakršnokoli napredno in socialno organizacijo le potem časopisja. Prosimo vse napredno časopisje za ponatis te vesti.

Izpred sodišča.

Pravda zaradi srečke.
(Pred civilnim sodiščem.)

Danes dopoldne se je nadaljevala pravda zaradi srečke med trgovcem Podlesnikom in gostilničarko Lavričev. Zastopnik Podlesnikov dr. Pegan predlaga neke priče, ki jih pa sodišče odkloni. Nato se nadaljuje zasliševanje drugih prič.

Priča Jože Lončar, trgovec v Florjanski ulici ve povedati, da je toženka nekoč, ko je prišlo srečala, rekla, da Podlesnik s tožbo ne bo nič opravil, saj je že vzel 200 K; tudi njen zastopnik je tako rekel. Pozneje mu je rekla, da ga bo dala za pričo o tem, da je od Podlesnika kupila srečko, on pa ji je takoj dejal, da o tem nič ne ve.

Priča Katarina Auer, posestnica na Starem trgu se je poleti l. 1907 peljala s toženko na letovišče. Pri tej priliki ji je toženka povedala, da ima srečko, ki jo je kupila od Podlesnika.

Priča Franciška Podlesnik, žena tožiteljeva izpove, da je imel mož neko srečko zastavljeno pri »Vzajemnem podp. društvu«. Ker je ni mogel rešiti on, jo je prevzela toženka, toda pod tem pogojem, da dobita tožitelj in ona vsak polovico event. dobitka — tako ji je povedal mož. Nedolgo potem, je bila priča v gostilni rajnega Ant. Zupana, in ta je tožitelju očital, da ni njemu prepustil srečke, češ, da bi tudi on rad delil event. dobitke po enakih delih z njim. Marija Lavrič je tudi tožila Podlesniku, da ima s srečko velike stroške, in Podlesnik ji je dejal, da rad polovico prispeva. Res je Marija Lavrič potem na račun teh stroškov dobila od Podlesnikove matere več parov čevljev, medtem je bila izžrebana ona srečka. Pred Veliko nočjo neko dopoldne je prišla Marija Lavrič v Podlesnikovo trgovino. Podlesnika takrat ni bilo doma. Vsedla se je in jela opravljati vse od kraja. Slednjič, ko moža le ni bilo, je izročila Podlesnikovi zalepljen kuvert za moža, češ, da bo vedel, da se ga je tudi spomnila. V kuvertu je bilo 200 K. Podlesnik pa s temi ni bil zadovoljen in je izročil zadevo advokatu.

Priča Franciška Podlesnik, hči obtožitelja izpove v splošnem tako, kakor mati. Iz govorjenja Marije Lavrič in svojega očeta je sklepala, da obe smatrata srečko za skupno last. Priča Marija Zimovič, kuharica izpove, da ji je Lavrič povedala, da je kupila od Podlesnika srečko, tega pa ni omenila, da si bota s Podlesnikom delila dobitke.

Priča Franc Štenta, c. kr. sod. višji oficijal izpove sledeče: obtoženka je lani, predno je odšla za nekaj časa iz Ljubljane, shranila pri njem neko hranilnično knjižico in tudi neko srečko. Lavrič ni nikdar rekla, da ima s Podlesnikom srečko v »španovilu«, povedala pa je, da je srečko kupila od Podlesnika.

S tem je zasliševanje prič zaključeno. Zastopnik obtožiteljev dr. Pegan zahteva polovico dobitka, t. j. 8000 K s 5 % obrestmi od 1. junija 1909, odbivši 545 K 54 v 5 % obr. od 12. julija 1901, ki jih je plačala pri »Vzaj. gosp. podp. društvu« in 200 K, ki jih je dala Podlesniku, pristevši pa 360 K s 5 % obrestmi od 9. julija 1902.

Sodišče sklene, da se zaslišita obe stranki kot prič o tem, kako je bilo dogovorjeno glede srečke. Ivan Podlesnik izpove, da takrat, ko je toženka srečko prevzela, nista nič govorila o delitvi event. dobitka, govorila sta o tem že prej takrat, ko sta se dogovarjala o prevzetju srečke; takrat sta se domenila, da bosta imela vsak polovico. Ona je bila s tem zadovoljna.

Marija Lavrič pravi, da o tem, da si bosta s tožiteljem event. dobiček delila, nista s tožiteljem nikdar nič govorila. On se je s tem, da je njej srečko prodal, odpovedal vsem pravicam. Povedal ji je, da se na srečko dobi lahko 200.000 goldinarjev in dodal, da ve, da mu bo toženka gotovo kaj dala, če zadene 200.000 goldinarjev. O srečki pozneje s tožiteljem sploh nista nikdar več govorila.

Po kratkem posvetovanju razglasi sodnik sklep, da se tožiteljeve zahteve zavrnejo. Tožitelj ima nositi tudi stroške. Glavni vzroki te razsodbe so, ker je dokazano, da se tožitelj za ono srečko ni bil brigal, kar bi bil gotovo storil, ko bi bil mnenja, da ima kake pravice do nje.

Prizor pred sodiščem. Z Dunaja poročajo: Pred okrajnim sodiščem Josefstadt se je imela zagovarjati delavka Gizela Weiss zaradi napačne zglasitve. Pri razpravi je zahtevala, naj se sodna dvorana izprazni, ker vendar ni gledališče. Ker sodnik seveda tej zahtevi ni ustregel, je obtoženka prišla za krucifiks, ki je stal na sodni mizi, odlomila zgornji del ter ga vrgla proti sodniku. Zadel pa k sreči ni nikogar. Napadalko so jušični vojniki prijeli. Začela je razaljavno govoriti o česarjavi osebi in o sodniku. Vsled tega se bo morala še enkrat zagovarjati pred sodiščem.

Razne stvari.

* Zrakoplovec se ponesrečil. V Budimpešti se je ponesrečil zrakoplovec Horvat. Povodom poskusnega vzleta je padel iz višine desetih metrov na tla. Pretresel si je možgane in tudi je dobil precej težke poškodbe. Njegov aparat se je popolnoma razbil.

* V ječo hoče nazaj. 70letna Terzija Steinhäuser, katero so izpustili na poskušnjo začetkom tega leta iz zapora v Waupun, Wis., kjer je odsedela 20 let ječe za umor svojega soproga, se je zopet vrnila v kaznilnico, in prosila, naj jo sprejmejo, ker se na svetu več ne spozna. Prošnji so ugodili.

* Nič nenavadnega. Tudi na Dunaju imajo svoje »Cuke«. Ti so imeli za načelnika 32letnega Viljema Ortnerja. Ta je bil vnet klerikalec in duhovniki so imeli nad njim svoje padenje. Sodišče pa je bilo drugačnega mnenja in je Ortnerja obsodilo na šest mesecev v ječo zaradi različnih dejanj proti pravosti.

* Denar ostane doma. V Frankobrodu se je poročil sin tamkajšnjega avstrijskega generalnega konzula baron Albert pl. Rothschild - Goldschmidt, s sestrojico Mirjam plemenito Rothschild, hčerjo pariškega Rothschilda. Zenin je nemški poslaniški ataše v Londonu.

Telefonska in brzojavna poročila.

Zaupni shod štajerskih slovenskih klerikalcev v Mariboru.

G. — Maribor, 31. oktobra. Včeraj se je vršil tu zaupni shod slovenske štajerske klerikalne stranke. Po daljši debati je bila sprejeta resolucija, ki med drugim pravi: Zaupni shod zavrača odločno vsa očitavanja napram štajerskim slovenskim deželnim poslancom radi njih taktike v deželni zboru, ter izjavlja, da so slovenski poslanci z vso pravico branili proti brezprimernemu zapostavljanju slovenskih pravic v štajerski deželi. Resolucija nato navaja nekatere teh krivic, med drugim, da od 20 milijonov kron, ki so določeni za

gradbo sanitarnih deželno-kulturnih in deželno-upravnih zavodov, ne odpade na slovenski del dežele niti en milijon. V deželnem šolskem svetu ne sedi noben zastopnik slovenskega ljudstva. Na 28 štajerskih deželnih dobroteljih in sanitarnih zavodih ni nastavljen niti eden slovenski zdravnik. Nemci imajo v deželi na skupne stroške 20 meščanskih šol, Slovincem ne dajo nobene. Izmed mest v deželnih uradniških službah je zaselenih samo 4 % od Slovencev. Vsa dela za deželne zavode se izročajo v izvršitev nemškim tvečkam. Zaupni shod stoji neomajano na stališču, da mora skrbeti vsak narod za svoje kulturne in gospodarske potrebe sam in da si jih tudi sam upravlja. Izreka torej štajerskim slovenskim klerikalnim poslancom zaupanje v njih dosedanje taktiki, izreka jim pa tudi zahvalo.

Odsaka za zunanje zadeve.

Dunaj, 31. oktobra. Danes ob 10. je imel avstr. odsek za zunanje zadeve prvo plenarno sejo. Prva seja ogrskega odseka se vrši 1. novembra.

Črnoviški mestni svet pred razpustom.

M. — Črnovice, 31. oktobra. Včeraj je tudi nemški del mestnih svetnikov odložil svoje mandate, tako da bo, kakor se pričakuje, občinski svet še ta teden razpuščen.

Kompromis glede bančnega vprašanja.

Dunaj, 31. oktobra. Danes ob 2. je bil ogrski finančni minister Lukase sprejet pri cesarju v avdienci. Ob 3. je bila skupna seja avstrijskega in ogrskega finančnega odseka. V političnih krogih se zatrjuje, da se bo glede bančnega vprašanja dosegel kompromis.

Kolera na Dunaju.

Dunaj, 31. oktobra. V kaverijskih vojašnicah so zboleli 4 vojaki za znaki kolere. Dognalo se je, da so se zastrupili z zavžitjem slabih klobas.

Črnogorsko - turški spopadi.

Cetinje, 31. oktobra. Uradno se zatrjuje, da so vse vesti, ki prihajajo preko Soluna o napadih Črnogorcev na Turke, neresnične. Narobe je res.

»Novoje Vremja« v preiskavi.

Petrograd, 31. oktobra. Proti listu »Novoje Vremja« se je uvedlo kazensko postopanje radi izdajanja državnih tajnosti, ker je priobčil članek glede utrd ob baltičnem obrežju, ki jih namerava izvesti rusko vojno ministrstvo.

Aretacija portugalskega diktatorja Franca.

M. — Lisabona, 31. oktobra. Franco, o čigar aretaciji smo že v današnjem jutranjem listu poročali, bo obtožen, da je kot diktator izrabljaj svojo uradno moč.

Lisabona, 31. oktobra. Diktator Franco je izpuščen iz preiskovalnega zapora proti varščini enega milijona frankov.

S. — Dunaj, 31. oktobra. Preko Pariza dohajajo danes semkaj vesti, da je bivši diktator Franco na južnem Portugalskem razširil močno protirepublikansko gibanje in da se mu je posrečilo, napraviti cel komplot proti proviziorni republikanski vladi. Baje se nahaja tudi cela vrsta nepoznatih vojniških ladij ob južni portugalski obali. Vlada dolži Franca, da je svoj čas kot diktator izdal 70 dekretov, s katerim postopanjem je kršil ustavo in državno veljavne portugalske zakone, ter tudi proti vsem zakonitim določbam poplašal iz državne blagajne dolgeve kralja Carlosa.

Kupujte jutranjo izdajo »Slovenskega Naroda«.

Gospodarstvo.

— Sanacija tržaške »banke popolare«. Na Dunaju se je vršilo posvetovanje tistih dunajskih bank, ki imajo v Trstu filialke, da se pogovore o možnosti sanacije akcije za »banco popolare«. Določili so pogoje, pod katerimi se te banke udeležijo akcije za likvidacijo »banke popolare«. Vlada je vplivala, da se izvrši ta akcija, in je pripravljena dati na razpolaganje vsoto treh milijonov kron, če dajo potrebno jamstvo omenjene dunajske banke. O tej konferenci so se gotovi pogoji natančno formulirali, pod katerimi bodo te dunajske banke posredovale, da se likvidacija mirno izvede. Ti pogoji se nanašajo predvsem na jamstva, katera morajo dati tržaški interesi »banke popolare«. Če bodo ti pogoji sprejeti, bo likvidacija z garancijo dunajskih bank najbrže izvedena. V Trstu se baviyo z načrtom, namesto tega zavoda ustanoviti novo »banco popolare«, ki naj prevzame del poslov, ki jih je izvrševala prejšnja banka.

— Iz petrolejske industrije. Zadnja poročila poročajo, da je slavna vojna zoper ameriške petrolejske kra-

lje, katero je vlada s takim pogumom in s tako brezobzirnostjo vodila, končana. Kakor poroča dunajski »Fremdenblatt«, se je v četrtek v ministrski konferenci izreklo mnenje, da smatra vlada z ozirom na neznosno pojave v petrolejski industriji svojo misijo v svrhu sanacije domače petrolejske industrije za končano. Skušali bodo rekonstruirati blok. Ne pričakujejo pa mnogo od tega. Kakor poroča »Temps«, šlo se je za malo domačo revolucijo med tozadevnimi ministri. Ko je Limanova prosila, naj se odstranijo odredbe, ki so jo cele štiri mesece ovirale pri njenem delovanju, so ji odgovorili, da so te odredbe že dva tedna preklicane. Ravnatelj te družbe je bil iznenaden in je dokazal, da so te odredbe še vedno v veljavi. Oblasti mu je potem predložila druge listine, iz katerih je razvidno ravno nasprotno. »Temps« trdi, da so uradniki trg. ministrstva in želez. ministrstva finančnega ministra napačno informirali. Odredbe zoper Limanovo so preklicali.

— Južna železnica. Z Dunaja poročajo: V železniškem ministrstvu se je vršilo posvetovanje z zastopniki južne železnice o prošnji železniške uprave za podaljšanje sedemodstotne tarifatne doklade. Konferenca je imela predvsem le bolj informativen značaj. Železniška uprava prosi, naj se dovolji za sedemodstotno zvišanje tarifov do leta 1917, ker smatrajo prioriterti ta rok kot predpogoj za to, da dovolijo, da se amortizacijsko zbrbanje vrši po določenih dobi. V anketi, ki se je vršila pred kratkim, so zastopniki južne železnice poudarjali, da se tarifi gibljejo v mejah, ki so določeni v koncesijski listini, in da se južna železnica ne more vzdati zvišanih tovrstnih tarifov z ozirom na zvišanje izdatkov in nove stroške v svrhu poravnave pasivne resistence. V tem posvetovanju je vlada dala zastopnikom južne železnice to informacijo, da hoče dovoliti sedemodstotno doklado le za dobo enega leta in še to le pod pogojem, da se tudi oziroma na želje interesentov, ki so bile izražene na anketi. V kratkem času se bodo vršila zopet tozadevna posvetovanja. Kakor znano, je kranjski deželni zbor protestiral proti temu sedemodstotnemu zvišanju tarifov. Skoraj gotovo bo pa vlada sklenila za južno železnico zopet kravjo kupčijo.

Listnica uredništva.

Gosp. Janko Mačkovšek v Pragi: Potrjujemo, da niste pisatelj članka »Naprednim Slovincem v razmišljanje«.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslavšek.

Darila.

Gospodje zdravniki deželne bolnice so darovali preostanek prispevkov za venec pokojnemu asistentu dr. Friedrichu 67 kron za obnemoglo člane »Društva zdravnikov na Kranjskem«.

Za izanskega »Sokola«. Vrli Izanci, ki so se naselili v Ameriki, se kaj radi spominjajo svoje mile domovine. Narodnostni čut jim ne ugasne v vrvenju tujih narodov, marveč se še pozivi. Kako znajo ti ameriški rojaki tudi ceniti sokolsko delovanje v stari slovenski domovini, nam pa kaj lepo dokazuje dar 100 K, ki so ga poslali ožji rojaki iz Amerike izanskemu »Sokolu«. — Dalje so darovali za izanskega »Sokola«: Mirko Kozelj, M. Rauter, Franjo Bratuš, Ivan Zajc, Franjo Černe in Vid Bratuš po 1 K. — Hvala in Na zdar!

Ne maramo imeti glavobola, boječ in v križu, zobobola, trganja v udih, zbadanja, revmatičnih bolečin v hrbtu in mišicah. Rabimo Fellerjev fluid z namko »Elsafluide«. Tucat na poskušnjo stane samo 5 K franko. Fellerjeve odvajalne rabarbarove kroglice z namko »Elsapillen« krepe želodec, pospešujejo prebavo in olajšajo slast ter ublaže krč in pospešujejo izločanje. 6 škatljiv franko 4 K. Dobe se pri E. V. Fellerju v Stubici Elzin trg št. 238 (Hrvaško).

Priporočamo našim rodbinam
kolinsko cikorijo.

Najbolj preizkušeno in od prvih varstov ter tisočev praktičnih zdravniških in tusematičnih priporočil je bilo saadnje in na želodcu bolne otroke in odrasle; ima veliko živilno vrednost, pospešuje tvoritev kosti in mišic, ureja prebavo in je v rabi ceneno.

Ali imate bolečine?

Od revmatizma, od protina, glavobola, zobobola? Ali ste si po prepihu, prehlajenju kaj nakopali? Poizkusite s bolečine tolažilnim, zdravilnim, krepčujočim Fellerjevim fluidom z namko »Elsafluide«. To ni samo reklama. Tucat na poskušnjo 5 kron pošljete presto. Izdelovalec samo lekarnar Feller v Stubici, Elzin trg št. 238 na Hrvaškem